

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Проведено аналіз проблем інноваційної діяльності промислових підприємств України. Зроблено висновок про необхідність постійного та дослідження інноваційної діяльності підприємств і визначення основних перешкод у процесі інноваційного розвитку. Визначено фактори, які впливають на інноваційний розвиток промисловості та виокремлено структуру інноваційного розвитку промисловості.

Ключові слова: інноваційний розвиток промисловості, інноваційний потенціал, інноваційна інфраструктура, інвестування, фінансування, конкурентоспроможність, промислове виробництво.

Вступ. На сучасному етапі розвитку економіки України склалася така ситуація, що інноваційний розвиток промисловості істотно сповільнилась. Виникнення такого стану спричинене багатьма факторами, які варіюються від нестачі фінансових ресурсів для впровадження інновацій промисловими підприємствами до вичерпання можливостей інноваційно активних підприємств для проведення діяльності у даному напрямку. Для диверсифікації інноваційного розвитку промисловості необхідно виявити фактори, які стимулюватимуть або сповільнюватимуть цей процес

Дослідження інформаційних джерел щодо оцінювання фінансово-господарської діяльності промислових підприємств дають підставу стверджувати, що проблема оцінювання інноваційного розвитку підприємств у сучасних умовах вимагає подальшого опрацювання. Серед авторів, які звертають велику увагу на оцінювання інноваційного розвитку підприємств, варто виділити таких: М. Баканов, І. Балабанов, М. Білик, В. Герасимчук, П. Друкер, А.Загородній, С. Ілляшенко, Р. Каплан, М. Коробов, О. Кузьмін, О. Мельник, Д. Нортон, І.Олексів, М. Тимощук, А. Шеремет та інших. Відмінності між системами показників оцінювання інноваційного розвитку підприємств, запропонованих у роботах вказаних авторів, полягають у різноманітності функціонального призначення систем, у методах розрахунку числових значень показників, відображенні зв'язків між показниками тощо. Не існує однозначних методичних підходів щодо формування структури та складу показників, які пропонуються у межах відповідних системних груп, не завжди чітко окреслені цілі та умови застосування певних систем показників тощо. З огляду на це необхідно сформулювати методичні положення щодо побудови системи показників аналізування та методів оцінювання рівня інноваційного розвитку промислових підприємств, зокрема оцінювання стану (моментні оцінки) та тенденцій розвитку (інтервальні оцінки).

Постановка задачі. Мета статті – аналіз інноваційного розвитку промислових підприємств, та виявити фактори, які стимулюватимуть або сповільнюватимуть цей процес.

Результати дослідження. Аналіз промислових підприємств за видами інноваційної діяльності показує наявність значного збільшення частки самостійних науково-дослідних організацій (більше 50 % загальної кількості інноваційних підприємств). Частка проектних і проектно-пошукових організацій зменшилась за 14 років майже в 2 рази, і це свідчить про те, що результатом інноваційної діяльності більшості підприємств є розробка ідеї, а не її втілення в матеріально-речову форму. Збільшення кількості наукових організацій в Україні пояснюється їхнім поділом на дрібні організації [1].

Проблема активізації інноваційної діяльності досить актуальна для України. Практична реалізація стратегії інноваційного розвитку економіки потребує насамперед підвищення інноваційної активності на всіх рівнях: держава – галузь – регіон – підприємство. Підприємства, як свідчить практика, на сьогодні не мають відповідних економічних умов для впровадження нововведень.

Згідно із Законом України «Про інноваційну діяльність», інновації – це застосовані або вдосконалені конкурентоспроможні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, які істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери.

Інноваційною вважається діяльність, спрямована на використання та комерціалізацію результатів наукових досліджень і розробок, яка зумовлює випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів і послуг.

Інноваційний тип розвитку характеризується перенесенням акценту на використання принципово нових прогресивних технологій, переходом до випуску високотехнологічної продукції, прогресивними організаційними й управлінськими рішеннями в інноваційній діяльності щодо мікро- та макроекономічних процесів розвитку (створення технопарків, технополісів, проведення політики ресурсозбереження та інтелектуалізації всієї виробничої діяльності) [2].

До головних перешкод на шляху активізації інноваційного розвитку промислових підприємств України можна віднести:

1. Дефіцит фінансових ресурсів для забезпечення наукових досліджень і впровадження інноваційних розробок.
2. Недосконалість нормативно-правової системи регулювання і стимулювання інноваційної діяльності.
3. Невідповідність корпоративної структури, яка формується в Україні, головним вимогам інноваційного розвитку та ін.

Однак основною перешкодою стає практика ігнорування законодавства або призупинення дії статей законів, які стосуються фінансування інноваційної діяльності. Це значною мірою погіршує позитивний потенціал

напрацьованої нормативної бази, а тому не заохочує ні промислові підприємства, корпоративний сектор до здійснення інновації

Зазначимо, що виокремлюють такі групи факторів інноваційного розвитку промислових підприємств [3]: законодавчі – формують правову основу інноваційного розвитку підприємств в Україні на основі системи законних та підзаконних актів; організаційно-управлінські – здійснюють вплив через інституційно-управлінські та інституційно-організаційні зміни в інноваційній сфері; фінансово-економічні – визначають особливості здійснення інноваційної діяльності підприємств з позицій грошово-кредитних, бюджетно-податкових, амортизаційних важелів інноваційного розвитку; техніко-технологічні – здійснюють вплив на технічні та технологічні сторони інноваційної діяльності промислових підприємств; соціальні – відділяють вплив соціальних наслідків інноваційного розвитку від впливу багатьох інших факторів; екологічні – визначають вплив нових технологій, нових матеріалів, нових видів енергії на довкілля в процесі інноваційної діяльності підприємств; гуманітарні – впливають на інноваційний розвиток через ступінь освіченості населення, рівень знань і науки в країні; інформаційні – визначають особливості інноваційного розвитку підприємств на основі використання інформаційних ресурсів.

Концепція інноваційного розвитку промислових підприємств України повинна бути спрямована на реалізацію стратегічних національних пріоритетів та програм – підвищення добробуту населення, соціально-економічного розвитку регіонів, розвитку науки й освіти, забезпечення економічної та екологічної безпеки країни. Для досягнення поставленої мети потрібно вирішити головне завдання – сформувати самодостатню, цілісну інноваційну систему, здатну до розширеного відтворення та саморозвитку на принципах збалансованості. З цього випливає, що основним принципом інноваційного розвитку промислових підприємств України є формування механізму, збалансованого у нерозривній системі використання та відтворення багатогранних ресурсів, який забезпечує взаємоузгоджений рух відповідно до головних стратегічних напрямів.[4]

Структура цілісної системи інноваційного розвитку промислових підприємств повинна охоплювати такі елементи та підсистеми:

1) підсистему нормативно-правового забезпечення інноваційного розвитку промислового сектора;

2) підсистему обґрунтування та відбору пріоритетних напрямів, формування та реалізації інноваційних проектів регіонального та державного значення;

3) підсистему довгострокового прогнозування, стратегічного планування й управління інвестиційним розвитком промислового сектора;

4) регіональні центри інформаційно-аналітичної діяльності й маркетингових досліджень кон'юнктури внутрішнього та зовнішніх ринків промислової продукції тощо.[5]

Виходячи з вищезазначеного, підтримка та регулювання збалансованого сталого розвитку інноваційної діяльності всіх суб'єктів промислових відносин полягає у вирішенні таких завдань:

- 1) законодавчо створити умови для пришвидшеного розвитку інноваційно-активних економічних зон промислового сектора;
- 2) запровадити систему податкових пільг, яка буде стимулювати залучення капіталу в промисловість;
- 3) сформувані середньострокові регіональні програми сталого соціально-економічного розвитку інноваційно-активних економічних зон;
- 4) здійснювати моніторинг стану інноваційно-активних економічних зон;
- 5) забезпечити баланс загальнодержавних та регіональних інтересів у інноваційній сфері промислового сектора.[6]

Тобто, інноваційна діяльність промислових підприємств, з одного боку, вимагає значних капіталовкладень, а з іншого – ефективної системи нормативно-правового забезпечення інноваційного розвитку промислового сектора.

Висновки. Отже, аналізуючи вище зазначене можна сказати, що у законодавчі галузі інноваційної діяльності щодо пільг і стимулів; розширення джерел фінансування, залучення персоналу, а для цього необхідно створювати преміальні фонди за розробку, давати працівникам додаткові бонуси.

Рівень розвитку підприємств значно залежить від придбання нових технологій, що забезпечують тривалу конкурентоспроможність продукції, високі економічні результати діяльності підприємств.

Дуже важливим є вчасне виявлення проблем та розроблення дієвих інструментів інноваційного розвитку промислових підприємств. Забезпечення інноваційної активності підприємств України повинно здійснюватися в комплексі національної інноваційної системи, створення високотехнологічних виробництв і промислового освоєння результатів науково-дослідних робіт.

Також в свою чергу, дотримання зазначених вище пріоритетів розвитку інноваційного потенціалу як на рівні держави, так і на рівні окремих компаній повинні забезпечити активізацію інноваційної діяльності вітчизняних підприємств, поширення інновацій в усіх сферах національної економіки, а отже, – формування інноваційної моделі розвитку конкурентоспроможності України.

Усвідомлення цих тенденцій має розпочати роботу, спрямовану на посилення ролі держави в накопиченні внутрішніх ресурсів країни та спрямуванні їх на модернізацію технологічної бази промислових підприємств та на пошук відповідних зовнішніх фінансових ресурсів.

Список використаних джерел

1. Геєць В.М. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / В.М. Геєць – К. : Вид-во Ін-та екон. прогноз.; Фенікс, 2003. – 1008 с.
2. Городиський Т.І. Інноваційний потенціал: фактори впливу / Т.І. Городиський; Національний лісотехнічний університет України // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2007. – Вип. 17.2. – С. 276-284.
3. Ігнатенко О.Я. Стимулювання інноваційного розвитку промислових підприємств / О.Я. Ігнатенко. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.masters.donntu.edu.ua/2008/fem/ignatenko/library/st1.htm>.
4. Інноваційний розвиток промисловості України : навч. посібн. [для студ. ВУЗов] / за ред. О.І. Волкова, М.П. Денисенка. – К. : Вид-во КНТ, 2006. – 645 с.
5. Кузьмін О. Фактори інноваційного розвитку підприємств / О. Кузьмін, Т. Кужда. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.experts.in.ua/baza/analitic/index.php?ELEMENT_ID=11391.
6. Кіндзерський В. Економічний розвиток і трансформація промислової політики у світі: уроки для України / В. Кіндзерський // Економіка України. – 2010. – № 5. – С. 4-15. – № 6.

Круш Н.П.
аспірант, НТУУ «КПІ»

ИННОВАЦИОННЫЙ РАЗВИТИЕ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ В УКРАИНЕ

Проведен анализ проблем инновационной деятельности промышленных предприятий Украины. Сделан вывод о необходимости постоянного и исследования инновационной деятельности предприятий и определение основных препятствий в процессе инновационного развития. Определены факторы, влияющие на инновационное развитие промышленности и выделены структуру инновационного развития промышленности.

Ключевые слова: инновационное развитие промышленности, инновационный потенциал, инновационная инфраструктура, инвестирования, финансирования, конкурентоспособность, промышленное производства.

Krush N.K

INNOVATIVE DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL ENTERPRISES IN UKRAINE

The analysis of the problems of innovation industrial enterprises of Ukraine. The conclusion about the need for continued research and innovation in enterprises and identify major obstacles to innovation. The factors influencing the innovative development of industry and highlights the innovative structure of the industry.

Keywords: innovative industry development, innovation capacity, innovation infrastructure, investment, financing, competition, industrial production.

Овчарова Л.П.

науковий співробітник ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»,

Бодєко В.П.

мол.науковий співробітник Центру досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М.Доброва

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАЛУЧЕННЯ ПРИВАТНОГО СЕКТОРУ ДО ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА (ДПП)

В статті проаналізовано практичний досвід країн, в яких активно впроваджуються проекти ДПП, досліджено загальні підходи та методологію впровадження ДПП, що використовуються урядами зарубіжних країн та розроблено практичні рекомендації щодо шляхів створення сприятливого середовища для розвитку ДПП в Україні.

Ключові слова: інвестиційні проекти, державно-приватне партнерство, інфраструктура, держава і бізнес, державний бюджет.

Вступ. Однією з важливих проблем, які стоять перед українським урядом є проблема пошуку додаткових ресурсів для фінансування пріоритетних проектів у сфері інфраструктури і надання суспільних послуг. Держава відчуває певні фінансові труднощі, що пов'язано не тільки з обмеженістю можливостей бюджету, але і впливом світової фінансової кризи.

У той же час приватний бізнес не готовий повністю фінансувати інноваційні проекти, оскільки не має достатньої кількості коштів та й проекти є досить ризиковими і не забезпечують компаніям необхідну норму прибутку й окупність.

Однією з прогресивних форм залучення приватного бізнесу до вирішення значимих державних проектів є створення державно-приватних партнерств (ДПП), які являють собою об'єднання інтересів держави і підприємницьких структур з метою реалізації економічно і соціально значущих проектів і програм.

В Україні розвиток інституту ДПП отримав істотний поштовх з прийняттям Закону України «Про державно-приватне партнерство» у 2010 році. Незважаючи на ряд послідовних кроків уряду щодо розвитку нормативно-правового, організаційного та методичного забезпечення проектів ДПП, їх розвиток в Україні стримується відсутністю адекватного інституціонального середовища й необхідного нормативно-правового забезпечення, недостатньо ефективним використанням інститутів і інструментів ДПП для вирішення актуальних соціально-економічних проблем розвитку регіонів.